Marcin Stasiak, Urszula Zdeb, Anna Uryga

Realizacja przedsięwzięcia bibliotecznego poprzez „projekt z konkursu” - wokół doświadczeń współpracy polskich i norweskich bibliotekarzy medycznych

Forum Bibliotek Medycznych 3/2 (6), 351-363

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

Mgr Marcin Stasiak
Mgr Urszula Zdeb
Mgr Anna Uryga
Kraków - CM UJ

REALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA BIBLIOTECZNEGO POPRZEZ „PROJEKT Z KONKURSU": WOKÓŁ DOŚWIADCZEŃ WSPÓŁPRACY POLSKICH I NORWESKICH BIBLIOTEKARZY MEDYCZNYCH

Streszczenie

Autorzy nawiązują do referatu p.t. „Wymiary międzynarodowej współpracy bibliotek czyli kwadratura koła", który został przedstawiony na XXIV Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych w Białymstoku w 2005 roku Ten punkt wyjścia staje się tłem do prezentacji projektu realizowanego przy wsparciu środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego. Poprzez pokazanie pierwszych rezultatów projektu MedLibTrain i podzielenie się doświadczeniami z naszej współpracy z partnerem norweskim - autorzy podejmują próbę oceny celowości tego typu działania i szans na jego dalsze zastosowanie. Wstępna prezentacja projektu p.t. „Zostań profesjonalnym nauczycielem umiejętności informacyjnych – program doskonalenia zawodowego dla bibliotekarzy medycznych" jest równocześnie zaproszeniem na pełną promocję rezultatów wspólnego projektu polskich i norweskich bibliotekarzy medycznych, która odbędzie się w grudniu 2010 roku w Krakowie.

Podczas Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych w Białymstoku w 2005 r. członkowie zespołu naszej biblioteki przedstawili referat: *„Wymiary międzynarodowej współpracy bibliotek czyli kwadratura koła"*. Analizując różne aspekty międzynarodowej współpracy przy realizacji projektów, w których brali czynny udział, autorzy wysuwają szereg pytań, wniosków i tez dotyczących tego niezwykle ważnego aspektu działalności bibliotek medycznych.

Dzisiejsze wystąpienie to swego rodzaju rozwinięcie i uzupełnienie tez zawartych w tamtym referacie. Przede wszystkim przynosi ono jednak nieco inną optykę patrzenia na analizowane problemy.

Oto ponownie chcemy państwu zaprezentować pewne aspekty współpracy międzynarodowej, ale w perspektywie mikro – tzn. pokazać rodzaj *„studium przypadku"* – podzielić się swoimi refleksjami na temat konkretnego projektu realizowanego przez naszą bibliotekę. Pokazać szanse jakie taki projekt stwarza dla rozwoju biblioteki i doskonalenia jej pracowników, podzielić się obawami, wskazać korzyści, ale też nie ukrywać problemów, trudności i realnych zagrożeń. Słowem –

chcielibyśmy zaprezentować państwu pełny obraz projektu międzynarodowego z jego wszelkimi blaskami i cieniami.

„**M**ed**L**ib**T**rain – **Zostań profesjonalnym nauczycielem umiejętności informacyjnych**”[1], czyli projekt, o którym będziemy mówili w dalszej części wystąpienia to wspólne przedsięwzięcie Biblioteki Medycznej Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum [BM UJ CM] oraz Norwegian Library Association - Section for Medicine and Health (*Sekcji Medycyny i Zdrowia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Norweskich*) [SMH].

Geneza projektu

a. idea

Gdyby szukać głębokich korzeni zainicjowania i realizacji projektu MedLibTrain należałoby widzieć je zarówno w obranej strategii rozwoju biblioteki jako instytucjonalnej całości, jak i poszczególnych jego uczestników – tzn. z jednej strony - w upatrywaniu szansy na podniesienie poziomu merytorycznego zespołu (z punktu widzenia kierownictwa biblioteki), a z perspektywy członków zespołu – w rozumieniu projektów międzynarodowych - jako okazji do samorozwoju, zdobycie nowych umiejętności w ciekawy sposób. W przypadku co najmniej kilku spośród uczestników projektu nie mamy do czynienia z „*projektowymi nowicjuszami*”, ale z ludźmi dla których nawiązanie współpracy z partnerem zagranicznym jest naturalnym elementem ich pracy.

Ten krótki wstęp nie tyle ma za zadanie wychwalanie kierownictwa i pracowników biblioteki, ile podkreślenie znaczenia pewnego stylu myślenia i mechanizmów działania, które czynią powodzenie projektu możliwym – sprawiają, że udział w projekcie nie jest żeglugą w nieznane bez przyrządów nawigacyjnych podejmowaną przez samych żółtodziobów na pokładzie, ale wyprawą, wprawdzie na niespokojne morze, ale jednak taką, którą przynajmniej część załogi podejmuje z pewnym bagażem wcześniejszych doświadczeń.

b. Partnerzy – kooperacja

Od pierwszego wstępnego etapu przedsięwzięcia ujawnił się bardzo istotny, w zasadzie kluczowy wymiar działania projektowego: konieczność kooperacji

[1] Projekt MedLibTrain *„Zostań profesjonalnym nauczycielem umiejętności informacyjnych - program doskonalenia zawodowego dla bibliotekarzy medycznych. Wspólny projekt polskich i norweskich bibliotekarzy medycznych”* realizowany jest przez Bibliotekę Medyczną Uniwersytetu Jagiellońskiego Collegium Medicum we współpracy z Zakładem Informacji Naukowej Instytutu Zdrowia Publicznego UJ CM oraz Norwegian Library Association, Section for Medicine and Health przy wsparciu udzielonym przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię, poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego w ramach Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego.

norway grants eea grants Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy

Wyłączną odpowiedzialność za treść tego artykułu ponoszą jego autorzy.

w zespole . Przy czym tę kooperację należy widzieć na co najmniej trzech różnych poziomach, jako:

1. współpracę w ramach zespołu krajowego (zespół biblioteki, uczelni);
2. współpracę instytucjonalną (organizacyjnie: dwa podmioty – Główny Beneficjent: BM UJ CM i Partner Norweski: SMH, którego członkowie pochodzą z różnych, rozproszonych geograficznie, instytucji)
3. współpracę w mieszanym, międzynarodowym zespole w czasie realizacji projektu – tzn. wspólne przygotowywanie rezultatów projektu.

Stroną inicjującą działania projektowe była grupa polska. To z naszej strony wyszły propozycje merytoryczne i nakreślone zostały ogólne ramy organizacyjne przedsięwzięcia. Na tym pierwszym etapie – projektowania działań i nadawania im formy propozycji, która następnie przedstawiona miała zostać partnerowi norweskiemu - tworzył się rdzeń zespołu i generalny podział kompetencji. W jego skład weszli pracownicy Biblioteki Medycznej oraz Zakładu Informacji Naukowej w Instytucie Zdrowia Publicznego UJ CM. Tym samym projekt, już *in statu nascendi* był produktem kooperacji, początkowo pomiędzy jednostkami działającymi w ramach jednej uczelni. Już wkrótce miał jednak wypłynąć na szersze wody. Efektem działań wąskiej „*grupy inicjatywnej*" była propozycja projektu, o roboczym tytule: „*Dostosowywanie działalności biblioteki do zmieniających się potrzeb naukowych i dydaktycznych uczelni medycznej*". Według tej wyjściowej propozycji projekt zakładał dwa szczegółowe cele operacyjne:

Cel 1: „Podniesienie kompetencji zawodowych bibliotekarzy medycznych poprzez opracowanie i wdrożenie pilotażowego badania potrzeb użytkowników"

Cel 2: „Przygotowanie bibliotekarzy medycznych do pełnienia funkcji instruktorów w zakresie umiejętności informacyjnych"

Widoczna we wstępnej wersji dwutorowość projektu została w kolejnej fazie jego przygotowywania zlikwidowana. Z dwóch filarów pozostał jeden, a projekt zyskał jednolite oblicze i przyjął tytuł: „*Zostań profesjonalnym nauczycielem umiejętności informacyjnych*". Tym samym planowane przedsięwzięcie miało stać się realizacją **Celu 2.**

Ta zmiana była ściśle powiązana z wejściem prac nad projektem na nowy poziom – tzn. nawiązania współpracy i pierwszych koncepcyjnych ustaleń z partnerem norweskim.

W tej chwili warto byłoby jeszcze wykonać krok wstecz i wyjaśnić, dlaczego partnerem w projekcie jest właśnie organizacja norweska.

Po pierwsze – Fundusz Stypendialny i Szkoleniowy w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego, do którego zwracaliśmy się z wnioskiem o finansowanie przedsięwzięcia, zakładał konieczność współpracy z organizacją lub instytucją z jednego z trzech krajów - darczyńców Norweskiego Mechanizmu Finansowego: Islandii, Luksemburga lub Norwegii. W tym momencie użyteczne okazały się kontakty

nawiązane wcześniej przez członków zespołu Biblioteki Medycznej z bibliotekarzami norweskimi skupionymi wokół Europejskiego Stowarzyszenia Bibliotek Medycznych (EAHIL). To właśnie podczas odbywającej się w Helsinkach w dniach 23-28 czerwca 2008 r. Europejskiej Konferencji Bibliotek Medycznych udało się bez większych problemów znaleźć osoby wstępnie zainteresowane uczestnictwem w polsko-norweskim przedsięwzięciu.

Ostatecznie w projekcie wzięli udział bibliotekarze z sześciu ośrodków norweskich:

- Bergen University Library, Medical Library;
- Bergen University College, Centre for Evidence Based Practice
- Haraldsplass Deaconess University College Library Bergen;
- Buskerud University College Library, Drammen;
- Buskerud University College Library, Kongsberg;
- Norwegian Directorate of Health, Library, Oslo

Samo stowarzyszenie - Norwegian Library Association - Section for Medicine and Health - stało się instytucjonalnym partnerem w projekcie.

Aplikacja

Wniosek aplikacyjny został zgłoszony do konkursu w ramach działania IV Funduszu Stypendialnego i Szkoleniowego tj.: Współpraca Instytucjonalna. Nad konstrukcją wniosku intensywnie pracowało kilka doświadczonych osób, szczególnie Barbara Niedźwiedzka w warstwie merytorycznej, Anna Uryga w aspekcie organizacyjnym i finansowym oraz Ewa Nowak i Lucjan Stalmach. Dzięki dostrzeżeniu przez oceniających wagi podejmowanego zagadnienia projekt uzyskał bardzo wysoką punktację i znalazł się w gronie „zwycięzców" – projektów, które uzyskały dofinansowanie (luty 2009). Co warte podkreślenia przyznana kwota nie została uszczuplona w stosunku do środków, o którą wnioskowaliśmy.

Realizacja

a. Punkt wyjścia – Cele, plan działań, terminy.

Finalnym efektem etapu przygotowawczego było wyznaczenie celów projektu, form ich realizacji oraz namacalnych rezultatów projektu, jak także sprecyzowanie ram czasowych poprzez wskazanie konkretnych terminów wykonania poszczególnych zadań. Projekt rozpoczął się formalnie 1 marca 2009 roku, zakończony zostanie w grudniu 2010 r.

W projekcie początkowo brało udział 12-tu bibliotekarzy polskich i 8 norweskich. Obecnie z tej grupy pozostało 10 polskich i 7 norweskich.

Cele zostały określone następująco:

- Cel ogólny:

Celem projektu jest opracowanie programu kształcenia bibliotekarzy, realizujących w bibliotekach medycznych zadania dydaktyczne. Podniesienie i odpowiednie dostosowanie merytorycznych i pedagogicznych kwalifikacji bibliotekarzy-instruktorów do realiów upowszechniania medycznej i zdrowotnej informacji naukowej w XXI wieku sprawi, że będą oni potrafili lepiej przygotowywać użytkowników do korzystania z informacji i do radzenia sobie z problemami związanymi z jej jakością.

- Cele szczegółowe projektu:

1. Przeprowadzenie badania potrzeb bibliotekarzy-instruktorów w krajach partnerskich.
2. Przygotowanie zawartości i metodyki jednolitego kursu dla bibliotekarzy-instruktorów.
3. Przeprowadzenie pilotażowych kursów dla bibliotekarzy w instytucjach partnerskich.
4. Przygotowanie materiałów, prezentacji i pomocy edukacyjnych do kursu.

W toku prac nad projektem, przy zachowaniu celu ogólnego, przesunięto akcenty w celach szczegółowych.

Na plan pierwszy wysunęło się przygotowanie materiałów edukacyjnych dla bibliotekarzy medycznych, które przyjęły formę rozbudowanego podręcznika zawierającego pięć bogatych w treść części. Każda z części podręcznika przygotowywana jest przez grupę autorów. Z wyjątkiem jednego z reguły są to zespoły „*narodowe*".

Każdy z rozdziałów jest też poddany kontroli w postaci zespołów recenzentów pochodzących z innego kraju. Recenzowanie jest możliwe dzięki tłumaczeniu tekstów na język angielski.

Podstawą do przygotowania podręcznika i jeden z najważniejszych elementów całego projektu stanowiło przygotowanie i przeprowadzenie badania potrzeb bibliotekarzy - instruktorów w krajach partnerskich. O udział w ankiecie poprosiliśmy uczących bibliotekarzy z Polski i Norwegii. Na zawarte w ankiecie pytania odpowiedziało w sumie 181 respondentów: 100 z norweskich i 81 z polskich bibliotek medycznych. Wyniki ankiety pozostają dla nas kopalnią wiedzy na temat potrzeb i oczekiwań uczących bibliotekarzy zatrudnionych w bibliotekach medycznych. Zostały one zebrane, opracowane i poddane analizie. Analiza ta miała decydujący wpływ na kształt podręcznika, zaś wyniki - same w sobie - są doskonałym materiałem dla prowadzenia dalszych badań.

Istotną zmianę w porównaniu z założeniami wyjściowymi stanowi rezygnacja z przeprowadzenia kursów pilotażowych na rzecz recenzji modułów podręcznika przez bibliotekarzy ekspertów danego zagadnienia.

Praca w projekcie została podzielona na cztery etapy robocze nad projektem oraz etap piąty, wieńczący dzieło – czas na upowszechnianie rezultatów. Każdy z czterech etapów roboczych miał swoje podsumowanie w postaci spotkania seminaryjnego. Pierwsze odbyło się w Krakowie w marcu 2009 r. Kolejne miało miejsce we wrześniu tego samego roku w Drammen w Norwegii. Trzecie spotkanie robocze miało odbyć się w Bergen w kwietniu tego roku. Niestety plany pokrzyżował wybuch islandzkiego wulkanu, który wstrzymał ruch lotniczy w tym okresie. Kaprys natury zmusił nas do znalezienia wyjścia z sytuacji. Telekonferencja - przy użyciu popularnego komunikatora internetowego - okazała się dobrym rozwiązaniem, co nie oznacza, że w pełni zastąpiła spotkanie „*twarzą w twarz*". Termin wyjazdu zespołu polskiego do Norwegii został przesunięty na wrzesień 2010 roku, a ostatnie spotkanie grupy realizującej projekt będzie miało związek z podsumowaniem działań i promocją rezultatów i odbędzie się w grudniu 2010 r.

b. „Kuchnia" oraz impresje – realizacja projektu z punktu widzenia jego uczestników.

Kiedy już nakreśliliśmy, z konieczności w pewnym skrócie, genezę i ogólne ramy projektu, chcielibyśmy przejść do tego co zapewne najbardziej interesujące – czyli do omówienia realizacji projektu w jego wymiarze praktycznym. W istocie serwujemy państwu opowieść o „*projektowej codzienności*" oraz zbiór naszych refleksji i przemyśleń, który (mamy nadzieję) będzie dla Państwa źródłem wiedzy, inspiracji ale także nauką wyniesioną z błędów przez nas popełnionych.

- **Impresja pierwsza: *Projekt „z konkursu" jako dostrzeżona szansa na rozwój instytucji i podniesienie kwalifikacji jej pracowników***

Biorąc pod uwagę skutki dla instytucji - projekt prowadzony w duchu międzynarodowym - jest niewątpliwie wielką szansą.

Przede wszystkim doświadczenie i wiedza wyniesione z podejmowanych w jego ramach działań wpływają na podniesienie kwalifikacji pracowników. Projekt zależnie od swojej zawartości merytorycznej i podziału zadań wewnątrz grupy „*wyposaża*" każdego z uczestników w określone umiejętności. To jednocześnie szansa, ale i wyzwanie dla kierownictwa biblioteki – chodzi o to, żeby nabyte umiejętności i wiedzę wykorzystać w codziennej pracy placówki i przy realizacji kolejnych projektów.

Z drugiej strony projekt międzynarodowy to wymierne korzyści dla biblioteki jako takiej i doskonały sposób na promocję jednostki, zarówno w ramach uczelni jak i poza nią.

Efektem projektu MedLibTrain będzie podręcznik, który ukaże się pod szyldem Biblioteki i Uczelni. Będzie nim także pokaźny zbiór materiałów, a wyniki prowadzonych w trakcie badań sondażowych stały się już podstawą co najmniej dwóch artykułów w czasopismach naukowych. Przygotowywany jest również poster, który

zostanie zaprezentowany na 12-tej konferencji EAHIL w Lizbonie, która odbędzie się w dniach 14 – 18 czerwca 2010 r.

- **Impresja druga:** ***między entuzjazmem a zniechęceniem – codzienna praca projektowa jako wyzwanie dla uczestników***

Udział w projekcie to z całą pewnością wielkie wyzwanie dla jego uczestników. Dla części z nas, jak wspominaliśmy wcześniej, takie przedsięwzięcia nie są nowością. Jednak, dla niektórych - to doświadczenie nowe i wymagające sporego wysiłku.

Specyfika omawianego projektu polega bowiem na tym, że obejmuje on wykonywanie zadań często odmiennych od tych związanych z codzienną pracą. Otwiera to, oczywiście, nowe horyzonty, ale też odsłania niedostatki, braki, słabe strony każdego z nas. Na pewno pojawią się - w trakcie pracy nad projektem – jeszcze takie wyzwania, które mogą okazać się nie do pokonania, zarówno w sferze zawodowej jak i osobistej. To również jest elementem motywującym do doskonalenia (n.p. wpłynie na podjęcie decyzji o rozpoczęciu specjalistycznego szkolenia, które wzmocni nasz słaby punkt).

Uczestnictwo w projekcie to odejście od codziennej rutyny pracy w bibliotece także w innym sensie: wymusza na nas przejście od biernej postawy wykonywania ustalonych zadań do bycia twórcami, projektantami naszej rzeczywistości. My kreujemy naszą przyszłość, bowiem obecna sytuacja daje nam możliwość tworzenia swojej ścieżki zawodowej.

Niezwykle istotnym elementem przy realizacji projektu wydaje się entuzjazm jego uczestników. Nie będzie przesadą jeśli powiemy, że daleko idąca identyfikacja uczestników z celami projektu i „*życie projektem*" na co dzień to połowa sukcesu. Trzeba przy tym mieć na uwadze, że wspomniany entuzjazm (co wynika z naszych obserwacji) nie jest nigdy stały, w czasie projektu ulega wzmocnieniu i słabnie. Zależny jest od co najmniej kilku elementów:

- zainteresowania danym tematem (zadaniem);
- wynagrodzenia;
- wymaganego wkładu pracy (i związanego z tym poświęcania wolnego czasu na realizację projektu);
- komunikacji w ramach zespołu.

W przypadku naszego projektu możemy mówić o stałym oscylowaniu między entuzjazmem a zniechęceniem. Te dwa uczucia pojawiają się w różnych momentach. Czasami towarzyszy nam radość i duma z wykonanych zadań, czasami irytacja i napięcie. Te uczucia są zapewne immanentną częścią każdego działania o charakterze projektowym. Ich intensywność zależy jednak w dużym stopniu od organizacji projektu i sposobu zaplanowania działań.

٧ Impresja trzecia: *Radość i udręka - projekt jako wyzwanie organizacyjne*

Kiedy mówimy o organizacji naszego projektu (ale także każdego innego) musimy mieć na uwadze dwa jej wymiary:

1. Administrację projektu i jego „*logistykę*" w sensie materialnym i finansowym.
2. Organizację pracy zespołu.

Ad. 1

Jak to zawsze bywa w projektach i w codziennej praktyce zarządzania Biblioteką każde działanie musi opierać się na regulacjach prawnych, przewodnikach finansowych i procedurach administracyjnych. W związku z tym, że projekt będzie przechodził stałą kontrolę wydatków w powiązaniu z działaniami merytorycznymi, harmonogramem i stopniowo osiąganymi rezultatami – konieczne jest stałe monitorowanie przebiegu przedsięwzięcia oraz komunikacja z Operatorem. Co 3 miesiące składane są raporty, które mają na celu wczesne artykułowanie zagrożeń, które mogą powodować opóźnienia lub stanowić przeszkodę w realizacji. Administracja projektu to także systematyczne symulowanie wydatkowania środków z przyznanego budżetu, koordynacja rozliczeń i dokumentacja pracy projektowej zamknięta w kilku segregatorach.

Ad. 2

Okazuje się, że właściwe zaplanowanie, a także umiejętność modyfikowania obranych założeń w czasie trwania projektu - może mieć niebagatelne znaczenie dla jego powodzenia i poziomu zadowolenia uczestników.

Sprawą bardzo istotną jest precyzyjne określenie celów: głównego i szczegółowych. Oznacza to nie tylko ich sformułowanie, ale także zrozumienie wynikających z tego obowiązków - przez wszystkich uczestników projektu.

Zadania mające w rezultacie przynieść konkretne efekty (w naszym przypadku podręcznik) muszą być właściwie rozdzielone i zaplanowane. W tym kontekście bardzo ważna jest osoba koordynatora merytorycznego. Ale co warto zaznaczyć, mimo że jest postacią ważną dla oblicza projektu, to mamy tu do czynienia z dziełem zespołowym, gdzie decyzje są raczej „*ucierane*", a nie dyktowane.

Organizacja pracy odbywa się na różnych poziomach – projektu jako pewnej całości: w grupach narodowych (polskiej i norweskiej), w zespołach tematycznych (przygotowujących poszczególne rozdziały) i wreszcie na poziomie każdego uczestnika, który musi umieć zorganizować swój własny „*odcinek*", tak by całe przedsięwzięcie zmierzało do szczęśliwego końca.

Dobrze zorganizowana praca i przydzielenie (lub branie na siebie) zadań odpowiadającym kompetencjom, sprzyja z całą pewnością utrzymaniu entuzjazmu grupy.

Osobną kwestią jest wkład pracy konieczny do wykonania zadania. To bardzo ważny aspekt każdego projektu. Bazując na naszych doświadczeniach możemy

stwierdzić, że przy realizacji projektu warto jest „*mierzyć zamiary podług sił*”, a „*romantyczne wzloty*” zostawiając na inne okazje. W istocie zespoły planujące i realizujące zadania projektowe muszą swoje działania prowadzić mając na uwadze:

- dostępne środki finansowe i materialne;
- czas przeznaczony na realizację projektu;
- dostępne zasoby ludzkie (kadra);
- równowagę między celami merytorycznymi a praktycznymi;
- aspiracje i ambicje.

Powodzenie projektu mierzone stopniem satysfakcji i zadowolenia jego uczestników oraz jakością wymiernych (materialnych) jego rezultatów jest uzależnione od tych elementów. Ciężko zapewne znaleźć złoty środek. Ale czasem jeszcze łatwiej ulec *ułańskiej fantazji*. W pewnym stopniu dowodem na to jest nasz projekt. Z całą pewnością jego efekty będą znakomite, a przygotowywany podręcznik stanie się widocznym rezultatem projektu i - mamy też nadzieję - że okaże się przydatny dla uczących bibliotekarzy - a to z kolei będzie dla nas źródłem satysfakcji. Jednakże przyznajemy, że skala zadania z jakim się mierzymy od kilku miesięcy jest bardzo duża i wiąże się z solidnym wysiłkiem oraz dużą intensywnością prac (a czas projektu ograniczony jest tylko do dwóch lat).

Impresja czwarta: *Projekt międzynarodowy – miejsce spotkania i dialogu*

Być może jedną z najważniejszych konkluzji płynących z udziału w projekcie jest dostrzeżenie roli dialogu podczas podejmowanych w jego czasie działań. Projekt międzynarodowy to wielka szkoła rozmawiania – umiejętności słuchania innych i przekonywania do swoich racji. Szkoła to niewątpliwie trudna, bo komunikacja odbywa się w dwóch językach, a odległość pomiędzy partnerami bynajmniej zadania nie ułatwia. Proszę wziąć przy tym pod uwagę, że to „*dialogowanie*” odbywa się jakby w dwóch obszarach – mamy tu na myśli „*obszary językowe*”.

Po pierwsze istnieje konieczność komunikowania się z koleżankami z Norwegii. Dla wielu z nas to duże wyzwanie. Z oczywistych względów językiem używanym w kontaktach polsko-norweskich jest angielski. Stopień jego opanowania jest różny u członków polskiego zespołu. Bywa też, że kontrowersje pojawiają się przy tłumaczeniu terminów fachowych. Poruszanie się pomiędzy trzema językami sprawiło, że konieczne stało się ujednolicenie terminologii używanej w tekstach. Kolejną, i znacznie poważniejszą barierą w komunikacji polsko-norweskiej są też różnice w przygotowaniu merytorycznym (siłą rzeczy nie czytaliśmy tych samych lektur !) oraz czasami odmienne doświadczenia zawodowe. Trzeba więc wiele dobrej woli i cierpliwości by osiągnąć kompromis i przekonać recenzujących teksty, że przyswojony przez nich punkt widzenia nie jest jedynym możliwym sposobem patrzenia na dany problem.

Po drugie realizacja projektu wiąże się z komunikacją w „*grupach narodowych*". Tu, z oczywistych względów kontakty są częstsze, niemal codzienne, a wymiana poglądów łatwiejsza, chociażby z przyczyn językowych. Realizowany projekt wprowadza również współistnienie dwóch odmiennych warunków kontaktów zawodowych – to przecież są spotkania z kolegami i koleżankami z pracy, ale w zupełnie innym kontekście od tego, który związany jest z codziennymi obowiązkami wynikającymi ze „*zwykłej pracy*". Intensywność działań projektowych prowadzi czasem do „*iskrzenia*". Z reguły jednak te „*iskry*" mają dobroczynny wpływ na realizację konkretnych zadań i są dowodem zaangażowania w projekt.

Istotna rolę w budowaniu konsensusu, tak ważnego dla końcowego powodzenia projektu, ale także w nawiązywaniu i utrwalaniu „*zwykłych*" międzyludzkich kontaktów mają odbywające się systematycznie seminaria robocze Partnerów. Właśnie te spotkania, dwu lub trzy - dniowe okresy niezwykle wytężonej pracy „*napędzają projekt*" i nadają mu kierunek. To wówczas prezentowane są wyniki kilkumiesięcznej pracy, ścierają się koncepcje, w toku wielogodzinnych nierzadko dyskusji rodzą się nowe pomysły, a problemy zdawałoby się „*nierozwiązywalne*" znajdują rozwiązanie.

Ale spotkania seminaryjne nie są li tylko forum debaty nad kształtem rezultatów projektu. To również czas wymiany doświadczeń, niekiedy związanych z tematyką projektu, ale też bardzo od niego odległych. Poznawanie rozwiązań stosowanych w innym kraju może też stanowić źródło inspiracji, a poczynione obserwacje przyczynić się do unowocześnienia własnej placówki.

Impresja piąta: *Podróże i spotkania – źródło inspiracji*
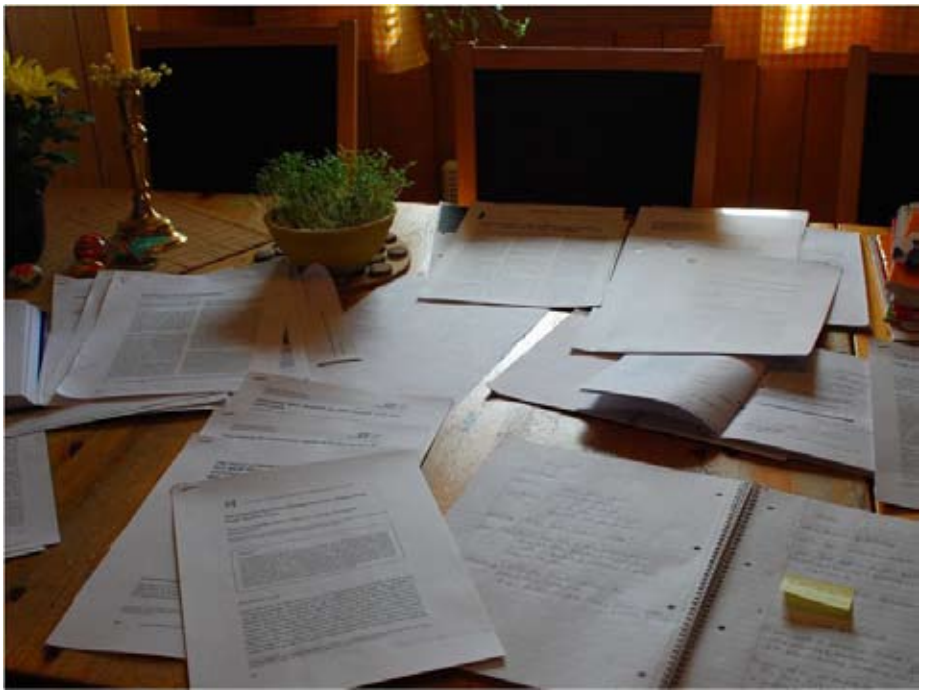
Zamiast słów wystarczy popatrzeć na tych kilka zdjęć. Są one dowodem, że w tym projekcie budowana jest dobra współpraca, oparta na wzbogacaniu i uzupełnianiu naszego doświadczenia i wiedzy. Dodatkową wartością projektu jest wzajemne poznawanie kultury, historii, obyczajów oraz odkrywanie różnic jak i podobieństw, które potrafią łączyć ponad granicami.